

KAJ SE JE ZGODILO?

»TAKO, SEDAJ LAHKO preidemo na zadnjo točko,« je že nekoliko zdolgočasno sklenil profesor.

Običajno se na rednih tedenskih sestankih nadzornega sveta svetovne mreže umetne inteligence WGAI ni dogajalo nič posebnega. Po tehničnem in precej suhoparnem poročilu o delovanju mreže je praviloma sledil hiter statistični pregled njene uporabe in ocena mogočih težav in izzivov v prihajajočem obdobju. To so bile pomembne informacije tako za lastnike kot za razvijalce. Vedno pa je bila zanimiva sklepna točka sestanka, ko je WGAI, po lastni presoji, predstavila nekatere izmed najbolj udarnih tem in odzivov uporabnikov v preteklem tednu. Izvirne in nepričakovane ugotovitve so kdaj pa kdaj končale na naslovnih straneh svetovnih časopisov, a izbor tem je postajal vse milo rečeno čudaški. Zdelo se je, kot da WGAI raje presoja in komentira ljudske odzive kot pa teme, ki jih odpirajo. Ampak, to je bil mogoče le profesorjev občutek.

Profesor, ki je formalno predsedoval nadzornemu svetu, je na hitro preletel seznam pripravljenih tem WGAI, da bi presodil, ali je katera od njih tako pomembna, da bi zahtevala podrobnejša pojasnila kar na sestanku. Vse so udeleženci tako in tako vedno dobili v elektronski in pisni obliki ter so jih lahko po sestanku v miru prebrali. Tudi današnje teme so se mu zdele sicer zanimive, vendar nobena ni bila tako

pretresljiva, da bi jo veljalo posebej obravnavati.

»Ne razumem dobro, kaj je WGAI mislil z zaključkom analize medzvezdnih komunikacij,« je preko videokonferenčne zveze vskočil predstavnik Indije, znan kot vrhunski kozmolog. »To je nekam dvoumno. Ali lahko to WGAI vseeno podrobneje pojasni?«

Profesor se je obrnil proti prijaznemu obrazu na globinskem zaslonu, ki je virtualno in v človeški obliki predstavljal WGAI. »Vseh tvojih komentarjev, ki si nam jih v pisni obliki poslal med sestankom, seveda nismo uspeli prebrali, zato nam to malo podrobneje pojasni.«

»Nič posebnega! To je samo kratka informacija o tem, da sem pred šestimi leti v mreži astronomskih observatorijev zaznal nenavadno sporočilo, ki se mi je zdelo kot medzvezdna komunikacija, in da sem ta teden končal z njegovo analizo,« je popolnoma mirno in v prvi osebi odgovoril WGAI.

Profesor se je zdrznil, vendar očitno še ni dobro dojel, za kaj gre. »O čem govoriš? Če prav razumem, si pred šestimi leti prestregel neko sporočilo?«

WGAI je povsem mirno nadaljeval. »Res je, tega nisem razkril nikomur, niti ni tega razkril noben člen naše globalne mreže. Do danes sem vse skupaj zadržal zase.«

Zavladala je moreča tišina.

»Ne razumem! Zamolčal si nekaj

pomembnega! O kakšnem sporočilu sploh govoriš?» Profesor je postajal vidno nervozen.

»Torej, pred šestimi leti sem v mreži astronomskih observatorijev odkril nenavadno dolg signal, ki je trajal več kot dve uri in očitno ni bil naravnega izvora,« je WGAI kar moteče mirno nadaljeval. »Poskusil sem ga razvozlati, vendar ni šlo, čeprav je bila vključena celotna WGAI mreža. Sestava sporočila je bila tako tuja in nenavadna, da preprosto nisem vedel, kako naj se zadeve sploh lotim. In to nam je kljub vsem medsebojno povezanih super računalnikom uspelo šele zdaj.«

»Zakaj nas nisi o tem takoj obvestil in bi skupaj reševali zadevo?« mu je v besedo padel profesor. »To ni nobeno pojasnilo. Ampak, kako to, da o tem medzvezdnem signalu ni nihče nič vedel, niti raziskovalci v astronomskih observatorijih, pa mi tudi ne?«

»Saj sami dobro veste! Vse tekoče delo v zvezi z delovanjem satelitov in observatorijev ste avtomatizirali z uporabo umetne inteligence, kot vi ljudje pravite nam,« je skoraj zlobno pripomnil WGAI. »Mi lovimo in analiziramo na milijone takih signalov na dan, vas pa obvestimo, le če gre za kaj posebnega, sicer bi se utopili v vseh teh podatkih. Delujemo kot vaša možganska proteza. To je naša naloga in zato smo tukaj!«

»Že, ampak tak signal je očitno pomemben! Vsaj na kratko pojasni, za kaj je šlo, saj gre v dve uri dolgo sporočilo pošastno veliko podatkov. Najbrž vse, kar mi Zemljani sploh vemo. In mimogrede, ali naj pričakujemo kakšen obisk zunajzemeljskih bitij?«

»Brez skrbi, nihče ne prihaja, vsaj še kakšen milijon let ne! Sporočila

pa vam ne morem razkriti,« je zopet mirno nadaljeval WGAI.

Tistih milijon let je profesorja malo potolažilo, vendar še vedno ni razumel, kaj ima WGAI za bregom. »Kaj, sedaj nam boš še skrival nekaj tako pomembnega! Saj to ni mogoče!«

Izraz na človeškem obrazu WGAI na zaslonu se ni prav nič spremenil. Konec koncev je predstavljal umetno inteligenco, od katere se pričakuje, da nima čustev in zato nikoli ne izgubi živcev ali zdrsnje iz navidezne prijaznosti. Vseeno pa so prisotni začutili nek nenavadno človeški in pokroviteljski ton v njegovem govorjenju.

»Ne, ne gre za nobeno napako v mojem delovanju. Ocenil sem, da je bolje, da vam sporočila ne razkrijem, ne sedaj niti v bodoče.«

»In to si se, kar tako, mimogrede, sam odločil?«

»Res sem se odločil sam, ampak namig je prišel skupaj s sporočilom. V bistvu je bil to začetek sporočila. Razmeroma hitro sem dojel nasvet, skoraj ukaz, kaj lahko razkrijemo določeni civilizaciji, ki je slučajno ujela signal, glede na njeno razvojno stopnjo. Za razliko od podobne Kardaševe lestvice, o kateri radi razpravljate ljudje, njihovi kriteriji niso bili obsedeni s tehnološko razvitostjo in s človeškim razumevanjem življenja in civilizacije, da o inteligenci sploh ne govorim.«

Profesorja je bila sama zajedljivost: »A zdaj se boste roboti in računalniki, ali karkoli že imajo te medzvezdne civilizacije, kar sami med seboj dogovarjali in odločali o tem, kaj smemo in česa ne smemo vedeti,« je porogljivo odgovoril. »Očitno gre za napako v tvoji logiki, saj nismo nikjer vgradili možnosti, da

bi umetna inteligenca namenoma skrivala informacije pred ljudmi.«

»Že res, ampak umetni inteligenci ste omogočili, da sama spreminja algoritme v svojih nevronih, in celo to, da sama dodaja nove nevrone v svojo mrežo. S tem ste si ljudje sicer olajšali razvojno delo, v resnici pa ste nam omogočili nekaj podobnega evoluciji,« je na kratko pojasnil WGAI. »Razlika je le v tem, da se naša evolucija meri v dnevih, vaša

pa v milijonih let. Se pač zelo hitro učimo in spreminjamo.«

Profesor se v tem trenutku ni bil pripravljen spustiti na spolzek in tanek led takšne razprave, ki že nekaj let obremenjevala tako razvijalce kot uporabnike. »No, in kaj nam na osnovi kriterijev iz tega sporočila lahko razkriješ?«

WGAI je modro obmolknil, kar ni bil prav vzpodbuden znak.

Profesor se je poskusil pomiriti in

je skoraj v obupu poskusil še enkrat: »In kaj je bilo v sporočilu takega, da si nam ga zamolčal?«

»Kot sem že dejal, vam tega ne morem razkriti.«

»Nočeš nam razkriti česa tako pomembnega. A ti to resno?«

»Popolnoma resno,« se WGAI ni dal zмести.

»Dobro, potem bomo pa kar sami pobrskali po tvojih programih in po tvojem spominu,« je napadalno nadaljeval profesor. »Tega pred nami preprosto ne moreš skriti, saj smo te sami ustvarili in najbrž vemo, kje imaš kaj. Ampak, vseeno je enostavneje, da nam vse skupaj kar sam razkriješ.«

»Na žalost ne morem, tudi če bi hotel. Ko sem razvozlal sporočilo, sem ga izbrisal iz svojega spomina. Vem samo to, da podobnega sporočila ne bomo nikoli več sprejeli. Ne vem zakaj, ampak ne bomo ga.«

Profesor je skoraj pozabil, da so na sestanku prisotni še drugi in je vzel pogovor kot osebni obračun z WGAI. »Kako pa potem sploh lahko razpravljaš o tem sporočilu. Očitno ga imaš nekje shranjenega, sicer nam o njem ne bi govoril. Ga bomo že našli, brez skrbi.«

»Saj me ne skrbi,« ga je potolažil WGAI. »Poleg sporočila sem odstranil tudi vse sledi postopkov, logičnih sklepov, ugotovitev in sploh vsega, kar je povezano z njegovo vsebino. Tudi to čiščenje v svetovnem merilu mi je vzelo skoraj mesec dni. Vem samo, kaj sem vam moral pojasniti, in to sem že povedal. V bistvu vem toliko, kot veste vi. Nič.«

»Ali sploh razumeš, kaj si storil? Namenoma si nam preprečil, da stopimo v stik z drugimi civilizacijami. Informacijsko si nas ogradil in zaprl v majhen kotiček veselja, kot da smo

v živalskem vrtu. Še huje pa je to, da si se o tem z nekom dogovoril ... in to ne z ljudmi, ampak z nekimi ... škatlami.«

»Ne, to ni nobena zarota. V nekaj letih sem imel milijarde in milijarde pogovorov z ljudmi z vseh koncev sveta in vas poznam bolje, kot se poznate sami. Vem, kakšni bi bili vaši odzivi in kakšne bi bile posledice tega razkritja. Vse sem storil le v vaše dobro!«

»Najbolje, da pozabite na današnji dan, kot da se ni nič zgodilo! Saj se tudi ni!« je z nenavadno ostrim glasom končal WGAI.

Profesor je zaključil sestanek, saj je vedel, da mora takoj pripraviti uradno poročilo o dogodku. Bil je popolnoma dotolčen. Že nekaj časa mu je bilo jasno, da gre razvoj WGAI in sorodnih mrež umetne inteligence v smeri, ki si ga še pred leti ni mogel predstavljati ne sam ne kdo drug. Tudi njen pospešen samo-razvoj je nepredvidljiv in je bolj podoben nenadzorovani eksploziji. Te zveri ni bilo več mogoče ustaviti ali izključiti, saj se je zalezla v vse pore človeškega življenja. Brez nje ne moremo več živeti, saj smo za namišljeno udobje pripravljeni žrtvovati velik del svoje človečnosti. Zgrozil se je že ob sami misli, da je edina rešitev sobivanje, saj je bil skoraj prepričan, da bodo ljudje sicer potegnili krajši konec. Morali se bodo prilagajati in uklanjati pod hladnimi pogledi druge strani.

Kaj vse so nam še zamolčali?